

MAAELUMINISTEERIUM

Mahepõllumajanduse valdkonna aktuaalsed teemad

1.02.2018

Käsitletavat teemad

- Uus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus mahepõllumajandusliku tootmise ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta
- Toitlustamise ökomärk
- Mahepõllumajanduse toetuse määruse muudatused
- Mahemajanduse tervikprogramm

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus mahepõllumajandusliku tootmise ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta

Taust

- Euroopa Komisjon algatas 2012. a EL mahepõllumajanduse alase poliitika ülevaatamise
- 2014. a. märtsis esitati eelnõu ettepanek
- enam kui 3 aastat arutelusid
- eelnõu tehniline ja õiguslik ülevaatamine Eesti eesistumisel
- liikmesriikide heakskiit novembris 2017
- Euroopa Parlament hääletab 2018.a alguses
- määrus jõustub 1.01.2021

Reguleerimisala

- Põllumajandustooted, mis on kantud EL toimimise lepingu lisasse I
- Määruse lisasse I kantud muud tooted, mis on toodetud mahepõllumajanduse nõuete kohaselt (näiteks mesilasvaha, pärm, eeterlikud õlid, meresool ja muu sool, puuvill, vill, töötlemata nahad jms)
- Reguleerimisalast jääb jätkuvalt välja toitlustamise valdkond
- Mahepõllumajandusele viitavalt ei saa märgistada metsloomade küttemisest ja vabalt elavate kalade püügist saadud tooteid

Taimekasvatus

- Mullapõhise tootmise põhimõte
- Hüdroponilise tootmise keeld

Erandid:

- ✓ idude ja siguri tootmine veega piserdades
- ✓ maitse- ja dekoratiivtaimede kasvatamine pottides, kui nad müüakse koos potiga
- ✓ ümberistutamiseks mõeldud taimede kasvatamine konteinerites
- ✓ kasvulavad – Soome, Taani ja Rootsi tootjad 10 a samadel pindadel, mis enne 28.06.2017

Mahepõllumajanduslik heterogeenne taimne paljundusmaterjal

- Eesmärk parandada mahepõllumajanduse tingimustes kasvatamiseks sobiva seemne kättesaadavust
- Ei pea täitma sertifitseeritud seemne tootmise ega sordikaitse nõudeid
- Enne turuleviimist teavitatakse LR vastutavat asutust ja esitatakse vajalikud andmed ja proov
- 3 kuu jooksul kantakse materjal loetellu, millest teavitatakse ka teisi LR ja komisjoni

Loomakasvatus

- Lõastamine lubatud väikeettevõtetes, kus kuni 50 veist (v.a noorloomad)
- Sabade ja nokkade lõikamine, nudistamine ainult pädeva asutuse loal ja üksikjuhtudel
- Küülikute ja hirvede pidamise nõuded
- Maheloomi ei tohi pidada puurides, bokside ning restpõrandal

Andmebaasid

Maheseemne, -loomade ja vesiviljelusloomade noorvormide kättesadavuse hindamiseks tuleb koguda andmeid, selleks peavad LR looma:

- Maheseemne andmebaas
- IT-süsteemid, mille kaudu tootjad, kes turustavad maheseemet, -loomi ja vesiviljelusloomade noorvorme, saavad neid vabatahtlikult ja tasuta pakkuda

Komisjon avalikustab oma veebilehel kõikide LR andmebaaside ja süsteemide lingid

Erandite lõpetamine

- 15 a pärast määruse jõustumist lõpevad erandid tavaseemne ja -loomade ja kasutamiseks
- kui turul on 7 a pärast määruse jõustumist piisavalt maheseemet ja -loomi , võib KOM lõpetada need erandid varem
- 5 a pärast määruse jõustumist vaatab KOM üle sigade ja kodulindude 5% tavaproteiinsööda erandi ja vajadusel lõpetab selle varem või pikendab seda

Grupisertifitseerimine

Võimalus sertifitseerida ettevõtjate gruppe, mis koosnevad põllumajandus- või vesiviljelustootjatest, kes võivad tegeleda ka töötlemise või turustamisega ja kelle

- Individuaalne sertifitseerimistasu on üle 2% käibest
- käive on alla 25 000 euro aastas või
- standardväljund on alla 15 000 euro aastas
- või kellel on kuni 5 ha (0,5 ha katmikala või 15 ha püsirohumaad)

Asuvad geograafiliselt lähedal, turustavad ühiselt, saavad 1 sertifikaadi

Sertifitseerimisest vabastamine

Sertifitseeritud ei pea olema:

- Pakendatud tooteid lõpptarbijale turustavad ettevõtjad (jaemüüjad)
- Alltöövõtjad, kui vastutus toote eest jääb tootjale ja kui neid kontrollitakse koos tootja ettevõttega

Liikmesriigid võivad vabastada sertifitseerimisest väikeettevõtjad, kes turustavad pakendamata tooteid otse lõpptarbijale

Kontroll (1)

Kõiki ettevõtjaid ja ettevõtjate gruppe kontrollitakse kohapeal vähemalt 1 kord aastas, välja arvatud madala riskiga ettevõtted tingimusel, et:

- vähemalt 3 aasta jooksul ei ole nõuete rikkumisi tuvastatud
- ajavahemik 2 kohapealse kontrolli vahel ei tohi olla pikem, kui 24 kuud

Kontroll (2)

Kontrolli laadi ja sageduse määramisel võetakse arvesse:

- Ettevõtte liik, suurus ja struktuur
- Kui kaua on tegeletud mahetootmisega
- Tootekategooriad
- Toodangu liik, kogus ja väärtus
- Võimalus toodete segunemiseks
- Erisuste taotlemine
- Nõuete rikkumise tõenäosus

Mahepõllumajanduses mittelubatud tooted

- Mahepõllumajanduses mittelubatud ainete jääkide leidmisel viib kontrollasutus läbi uurimise põhjuse ja allika leidmiseks
- Kui on tegemist tahtliku kasutamisega või saastumine oli välditav, siis ei ole lubatud tooteid mahepõllumajanduslikuna turustada
- Ettevõtjad peavad võtma kasutusele vajalikud meetmed, et saastumist tulevikus vältida
- Igal aastal esitavad LR komisjonile info mittelubatud ainete jääkide avastamistest, allikatest ja põhjustest ja tasemest

Kaubavahetus kolmandate riikidega

Rakendusaktiga kehtestatakse nõuded ekspordile ja ekspordisertifikaat

Impordisüsteem muudetakse:

- samaväärsete nõuetega kolmandate riikidega sõlmitakse kahepoolsed kaubanduslepingud
- tunnustatud kontrollasutused, kes seni kontrollivad samaväärsete nõuete alusel, hakkavad pärast üleminekuaja möödumist kontrollima EL nõuete alusel

Toitlustamise ökomärk

Toitlustamise ökomärk(1)

- Mahepõllumajanduse seaduse muutmise seadus ja maaeluministri määrus, millega kehtestati toitlustamise ökomärk, jõustusid 1.03.2017
- Eesmärgiks soodustada mahetoodete kasutamist toitlustusettevõtetes
- Määrusega anti uus lihtsustatud võimalus arvestuse pidamiseks ja mahepõllumajanduslike koostisosade kasutamise kohta teabe esitamiseks ning kehtestati toitlustamise ökomärk
- Märk näitab eelmisel kuul ettevõttesse toidu valmistamiseks toodud mahepõllumajanduslike toodete protsentuaalset osakaalu kõigist põllumajandustoodetest

Toitlustamise ökomärk (2)

3 erinevat taset:

- 20-50% toorainest on mahe
- 50-80% toorainest on mahe
- 80-100% toorainest on mahe

- Märgiga samas vaateväljas esitatakse teave selle kohta, kas osakaal on arvutatud põllumajandustoodete koguse või maksumuse põhjal

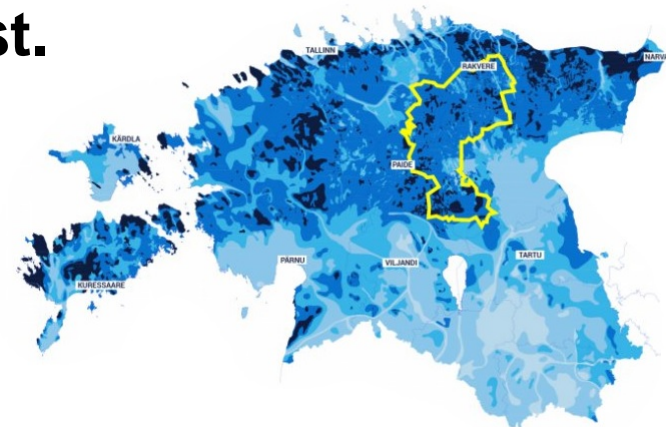
MAAELUMINISTEERIUM

Muudatused mahetoetuse nõuetes

Ühikumäära suurendamine (1)

MAH ülemineku ja jätkamise toetust suurendatakse **30% võrra** põldude osas, mis asuvad täies ulatuses **nitraaditundlikul alal (NTA)** paiknevatel põllumassiividel ning mille kohta taotletakse toetust.

- Muudatuse eesmärk on soodustada mahemaa osakaalu suurenemist NTA-l, mis aitab kaitsta põhja- ja pinnavett.

Ühikumäära suurendamine (2)

Lisandub ühikumäära suurendamiseks vajalik minimaalne keskmine arv **pärkanade** kohta.

- Toetuse saamiseks peab aastas peab pidama vähemalt **50 pärkana**

Toetuse taotlemine

Alates 2018. aastast toimub kõikide pindalapõhiste otsetoetuste ja MAK 2014-2020 toetuste taotlemine elektrooniliselt e-PRIA kaudu.

- Määruses nimetatakse andmed, mida tuleb toetuse taotlemisel ja kohustuse ülevõtmisel elektrooniliselt e-PRIA kaudu esitada.

MAAELUMINISTEERIUM

Mahemajanduse tervikprogramm

Mis on mahemajandus?

Mets ja metsandus

Mahepõllumajandus, toit ja tootlustamine

Kosmeetika ning pesu- ja puhastusvahendid

Turism

Vill ja tekstiil

Innovatsioon, teadus, haridus

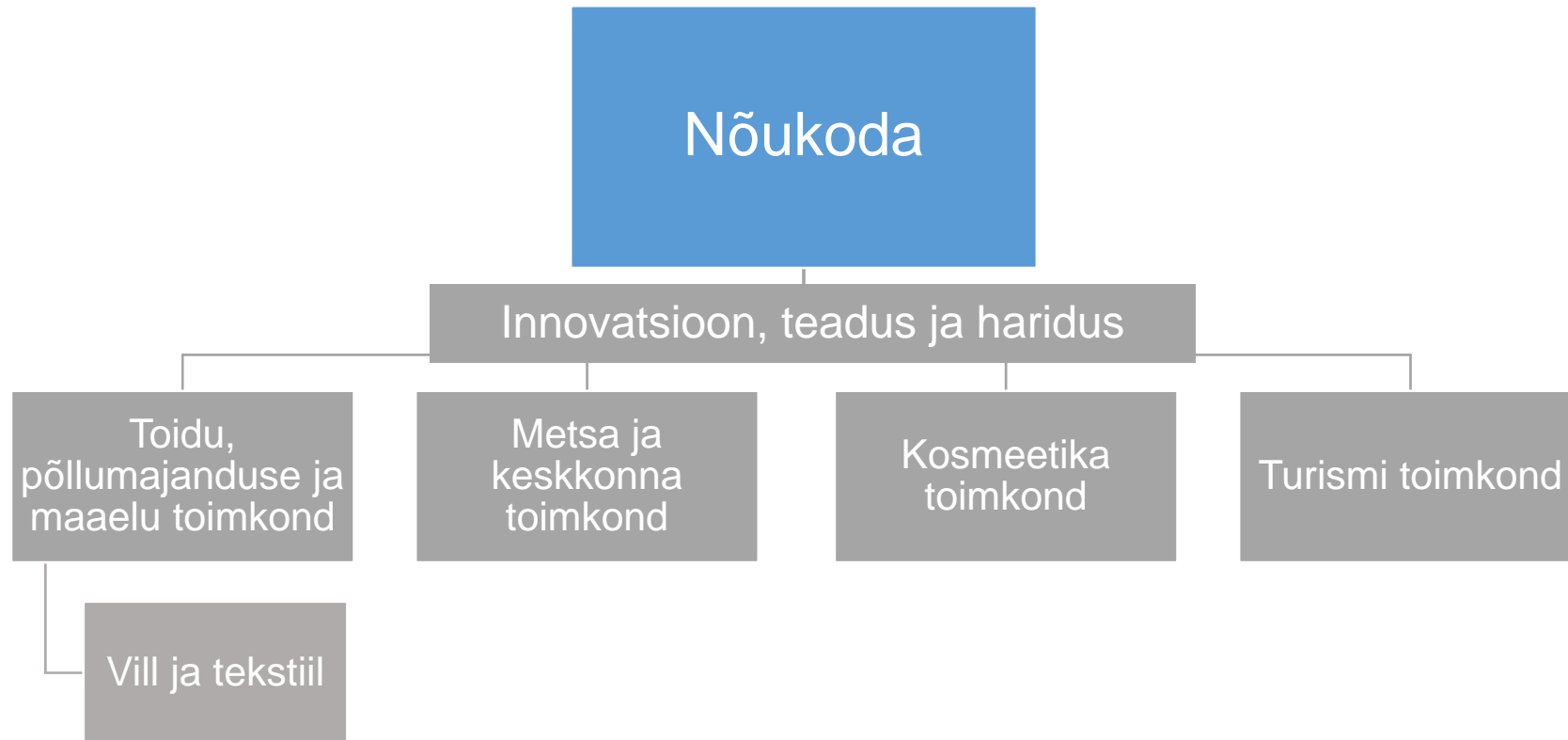
Mahemajanduse tervikprogrammi käivitamine

„Kasutades Eesti puhtast keskkonnast tulenevat konkurentsieelist, arendame mahetoodete ja -teenuste eksporti, mis loob Eesti eri paigus uusi töökohti.“

Valitsuse otsus mahemajanduse tervikprogrammi käivitamiseks

1. Toetada maaeluministri ettepanekut käivitada mahemajanduse tervikprogramm.
2. Maaeluministeeriumil koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga ning Keskkonnaministeeriumiga leida ülalnimetatud programmi rahastamisvõimalused ja koostöövorm.
3. Toetada maaeluministri ettepanekut luua olemasolevate rahaliste võimaluste piires alates 1. maist 2017. a Maaelu Edendamise Sihtasutuse juurde programmimeeskond.

Struktuur

Nõukoja koosseis

- **Mahevaldkonna esindusorganisatsioonid:** Mahepõllumajanduse Koostöökogu, MTÜ Organic Estonia, Ökoriik Eesti

- **Maaeluministeerium**

Asekantsler: toiduohutuse ning teaduse ja arenduse asekantsler Toomas Kevvai

Valdkonna esindusorganisatsioonid: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Peakokkade Ühendus

- **Keskkonnaministeerium**

Asekantsler: eluslooduse asekantsler Marku Lamp

Valdkonna esindusorganisatsioonid: SA Erametsakeskus, MTÜ Eesti Erametsaliit

- **Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium**

Asekantsler: majandusarengu asekantsler Viljar Lubi

Valdkonna esindusorganisatsioonid: Eesti Hotellide ja Restoranide Liit, MTÜ Eesti Maaturism, Loov Eesti

- **Haridus- ja Teadusministeerium**

Asekantsler: üld- ja kutsehariduse asekantsler Mart Laidmets

Tegevused

Programmi ja selle tegevuskava
koostamine

(oktoober 2017 – jaanuar 2018)

- MEM: toidu, põllumajanduse ja maaelu toimkond (14.06.2017 ja 01.11.2017)
- KEM: metsa ja keskkonna toimkond (30.10.2017)
- MKM: Kosmeetika toimkond (15.11.2017), turismi toimkond (01.02.2018)
- Nõukoja istung (05.01.2017, 02.05.2017 ja 24.01.2018)

2018. aasta tegevused

- Ettevõtjate koostöö soodustamine ja infovahetus eksporditurgude vajadustest, turgudele sisenemise nõuetest ja kogemustest ning koostöövõimalustest
- Olulisematel rahvusvahelistel messidel osalemise toetamine
- Panustamine Eesti riigi kuvandisse nii maine parandamiseks kui Eesti tuntuse tõstmiseks
- Programmi rakendamine koordineeritud ja programmi ühise haldaja toel

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!

mahe@agri.ee